

Nüfus Politikaları ve Özellikleri

Günümüzde bütün dünya ülkelerinin üzerinde en çok durduğu konulardan biri de nüfustur. Dünya nüfusu sınırlı olan doğal kaynakları tüketirken diğer yandan da nüfus ve özellikleri etkili olmaktadır. Günümüzden 50 yıl öncesine kadar ülkeler nüfusun sayısal fazlalığını, güçlü olmak için gerekli görürken günümüzde sayıdan çok niteliği üzerinde durulmaktadır. Nüfus miktarı ve özellikleri ile ülkelerin kalkınmaları arasında ilişki kurulmakta ve ülkeler çeşitli nüfus politikaları izlemektedir.

Bazı ülkeler nüfusunu artırmaya çalışırken bazı ülkeler nüfusunu azaltmaya çalışmaktadır. Bunun temelinde ülke kaynaklarının ve ülke ekonomisinin yeterli olup olmaması yatmaktadır,

Nüfus Politikası nedir?

Devletlerin bilinçli olarak, nüfusun artış hızını (Doğurganlığı), niteliğini (Eğitim) ve dağılımını (Kır-Kent) değiştirmeye yönelik her türlü uygulamasına **nüfus politikası** adı verilir. Bu politika, ülkeden ülkeye değişiklik göstermekle birlikte, gelişmişlik düzeyi birbirine yakın olan ülkelerdeki uygulamalar büyük ölçüde benzerlik göstermektedir.

Dünya'da uygulanan kaç çeşit nüfus politikası vardır?

Dünyada genel olarak üç çeşit nüfus politikası uygulanmaktadır.

1. Nüfus artış hızını yükseltmek için uygulanan nüfus politikası (Avrupa ülkeleri).
2. Nüfus artış hızını düşürmek için uygulanan nüfus politikası (Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan).
3. Nüfusun nicelik ve niteliğini iyileştirmek amacıyla uygulanan nüfus politikası (Türkiye gibi).

1) Nüfus Artış Hızını Azaltmaya Yönelik Nüfus Politikası

Doğum oranlarının ve doğal nüfus artışının çok yüksek olduğu ülkeler, nüfus artış hızını azaltmaya çalışmaktadır. Bu ülkeler, genellikle kalkınma hızının nüfus artış hızından düşük olduğu az gelişmiş ülkelerdir.

Hindistan'da nüfus fazla, nüfus yoğunluğu yüksektir.

Nüfus artış hızını azaltmaya yönelik politikaların başında doğum oranının azaltılması gelmektedir. Bu nedenle bu ülkelerde aile planlaması, doğum kontrol yöntemleri, evlenme yaşının ve çocuk sayısının sınırlandırılması gibi uygulamalara ağırlık verilmektedir. Çin, Hindistan, Endonezya gibi ülkeler günümüzde bu yöntemlerle nüfusunu azaltmaya çalışmaktadır. Ancak Katolik nüfusun yoğun olduğu bazı Latin Amerika ülkeleri ile İslamiyet'in yaygın olduğu bazı ülkelerde dinî nedenlerden dolayı doğum kontrol yöntemleri kullanılmamaktadır.

Devlet etkisinin çok az olduğu bazı gelişmemiş ülkelerde de aile planlaması ve doğum kontrol yöntemleri halkın büyük çoğunluğu tarafından bilinmemektedir. Bu ülkelerde, doğum oranları hâlâ çok yüksek düzeydedir.

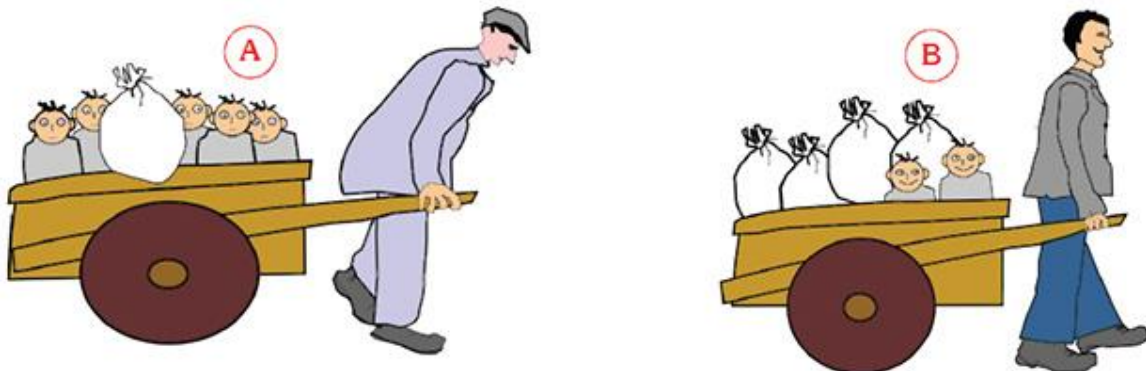
Nüfus Artış hızını azalmaya çalışan ülkelere örnekler:

Dünya'da nüfus artış hızını azaltmaya çalışan ülkelerin başında: Çin, Hindistan, Bangladeş, Pakistan, Endonezya gibi aşırı nüfuslu ülkeler gelmektedir. Bu ülkelerin uyguladıkları başlıca uygulamalar ise;

- Aile Planlaması
- Çocuk sayısının sınırlandırılması
- Evlenme yaşının sınırlandırılması
- Çocuk sayısına göre vergilendirme
- Reklamlar ve afişlerle hızlı nüfus artışının olumsuzluklarının anlatılması

Nüfus Artış Hızının Düşmesinin Olumlu Sonuçları Nelerdir?

- Anne ve bebek sağlık düzeyi yükselir.
- Kişi başına düşen milli gelir artar.
- Kişisel ihtiyaçlar kolayca karşılanır
- Sağlık hizmetleri gelişir.
- Eğitim hizmetlerinin kalitesi artar.
- Ülke kaynakları daha yavaş tükenir.
- Üretim fazlası olur.
- Üretilen ürünlerin dış satımı artar.

Bir ülkede, nüfus politikaları uygulanmadan önceki (A) ve uygulandıktan sonraki (B) durum karikatürize edilerek gösterilmiştir.

Nüfus Artış Hızının Düşmesinin Olumsuz Sonuçları Nelerdir?

- Genç nüfus azalır.
- Yaşlı nüfus artar.
- İşgücü sorunu yaşanır.
- Emekli nüfus artar.
- Dış ülkelerden işçi temin edilir.
- Kültürel çatışmalar olur.
- Vergi gelirleri azalır
- Uzun vadede nüfus dinamizmini kaybeder.

2) Nüfus Artış Hızını Yükseltmeye Yönelik Nüfus Politikası

Başta Almanya, Fransa ve İngiltere olmak üzere gelişmiş Avrupa ülkelerinin tümünde doğum oranları düşük, yaşlı nüfus oranı ise yüksektir. Hatta Almanya'da nüfus artış hızı 2000'li yıllarla birlikte eksi değerlere bile düşmüştür.

Almanya'da yaşlı nüfus oranı yüksek olup yaşlı nüfusun önemli bir kısmı bakımevlerinde kalmaktadır.

Bu nüfus politikası genellikle gelişmiş ülkelerde görülür. Ülkeler öncelik olarak kalkınmayı hedeflemiş nüfusun sayısını düşük tutmuştur ancak zamanla nüfus öyle bir hal alır ki artış yerine azalmaya başlar. Genç nüfus çok az yaşlı nüfus ise fazladır. Bu ülkelerde nüfus artış hızını yükseltmek ve doğumu teşvik etmek için ailelere maddi destek sağlanmakta, ikinci ve üçüncü çocukta bu destek daha da artırılmakta, doğum ve eğitim masrafları da devlet tarafından karşılanmaktadır. Doğum oranlarının yeteri kadar yükselmediği gelişmiş Batı Avrupa ülkeleri, iş gücü ihtiyacını karşılayabilmek için diğer ülkelerden göç almaktadır.

Nüfus artış hızını yükseltmeye çalışan ülkelere örnekler;

Nüfus artış hızını arttırmaya çalışan ülkeler; Avrupa Ülkeleri (Almanya, Fransa, İngiltere, İspanya, Letonya, Litvanya, Bulgaristan, Sırbistan, Hırvatistan, Portekiz, Romanya, Ukrayna, Yunanistan, Bosna-Hersek, Estonya, Moldova), Japonya, Beyaz Rusya gibi. Nüfusu arttırmak isteyen ülkelerin yaptığı bazı uygulamalar;

- Çocuk başına ücret ödenmesi,
- Sağlık ve eğitim giderlerinin devlet tarafından ücretsiz olarak karşılanması,
- Belli vergilerden muaf tutmak,
- Kreşlerin yaygınlaştırılması ve ücretsiz hizmet vermesi,
- Doğum izinlerinin uzatılması,
- Doğum masraflarının devlet tarafından karşılanması,
- Değişik ödül ve nişanların verilmesi,
- Çocuk yapmayı özendirici film ve reklamların yayınlanması

Nüfus Artış Hızının Artırılmasının Olumlu Sonuçları Nelerdir?

- Genç nüfusu artar.
- Ucuz işgücü temini kolay olur.
- Yatırımlar kolaylaşır ve artar.
- Rekabetle birlikte, mal ve hizmete talep artar.
- Hizmet ve diğer sektörler gelişir.
- Vergi gelirleri artar.

Nüfus Artış Hızının Artırılmasının Olumsuz Sonuçları Nelerdir?

- Anne ve bebek sağlık düzeyi düşer.
- Demografik yatırımlar artar.
- Kişi başına düşen milli gelir azalır.
- İşsizlik artar.
- Kişisel ihtiyaçlar kolayca karşılanamaz.
- Ülke kaynakları daha hızlı tükenir.
- Üretilen ürünlerin dış satımı azalır.
- İç tüketim artar.
- İthalat artar.
- Ülkenin kalkınma hızı düşer.
- Çevre sorunları artar.
- Gecekondulaşma ve çarpık kentleşme ortaya çıkar.
- Konut ihtiyacı artar.

3) Nüfusun Nitelik ve Niceliğini İyileştirmeye Yönelik Nüfus Politikası

Doğum oranlarının ve nüfus artış hızının devletin hedeflediği değerlere ulaştığı ya da bu değerlere yaklaştığı ülkelerde ise farklı nüfus politikaları uygulanır. Bu ülkeler bir yandan Batı Avrupa ülkelerinin yaşadığı sorunları yaşamamak için doğum oranlarını belli bir seviyede tutmaya çalışırken diğer yandan da var olan nüfusun niteliğini (eğitim seviyesi gibi) ve niceliğini (sağlık ve doğurganlık oranları gibi) iyileştirmeye çalışır. Türkiye'nin de içerisinde bulunduğu gelişmekte olan ülkeler bu nüfus politikasını uygulamaktadır.

Nüfus Politikaları Slaytı İçin Tıklayın.

